

První nález jízlivky *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) v Čechách

Libor Dvořák

Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně; e-mail: lib.dvorak@seznam.cz, dvorak@muzeum-ml.cz

DVOŘÁK L. 2011: První nález jízlivky *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) v Čechách (First record of the mason wasp *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) in Bohemia). – Západočeské entomologické listy, 2: 51–52. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 22-11-2011.

Abstract. First record of the mason wasp *Leptochilus regulus* (de Saussure, 1855) from Bohemia is reported. All recent records from the whole Czech Republic are summarized. The distribution of *L. regulus* in the Czech Republic is restricted to several parts of south Moravia northwards to the wider surroundings of Brno. The record from Prague represents isolated occurrence and the northernmost situated locality within the whole Europe.

Key words: *Leptochilus regulus*, Hymenoptera, Vespidae, Czech Republic, Bohemia, faunistics

ÚVOD

Leptochilus regulus (de Saussure, 1855) (Obr. 1) je v rámci střední Evropy naprosto nezaměnitelným druhem díky specificky utvářenému zadnímu okraji druhého tergitu (viz např. GUSENLEITNER 1993). Areál

druhu zahrnuje jižní Evropu, severní Afriku a Blízký východ, severní hranice probíhá Francií, Rakouskem, Českou republikou a Slovenskem (VECHT & FISCHER 1972, GUSENLEITNER 1993). Jedinou recentní poznámku o rozšíření tohoto druhu

Obr. 1. *Leptochilus regulus* z lokality Praha-Trója. Foto: Josef Dvořák.

Fig. 1. *Leptochilus regulus* from the locality Praha-Trója. Photo: Josef Dvořák.

na našem území publikovali DVOŘÁK et al. (2008), kteří uvádějí, že se jedná o velmi vzácný druh stepních stanovišť, vyskytující se v ČR jen na jižní Moravě. Jejich údaj z lokality Brno-Hády byl v té době nejseverněji položenou lokalitou v rámci ČR a pravděpodobně i celé Evropy. V aktuálním Červeném seznamu bezobratlých ČR je *L. regulus* zařazen do kategorie kriticky ohrožený (STRAKA 2005).

PŘEHLED LOKALIT

Leptochilus regulus (de Saussure, 1855)

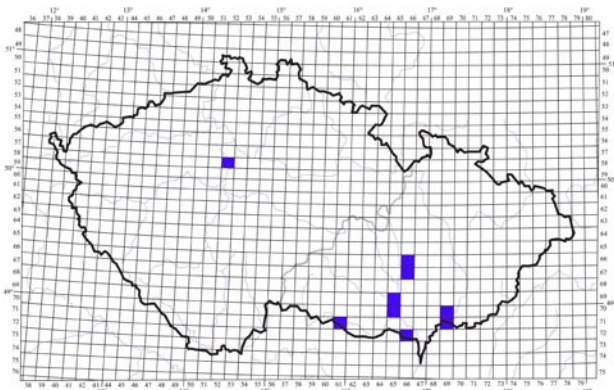
Bohemia centr.: Praha-Trója (5852), násep u Vltavy, 7.VI.2011, 1 ♂, J. Dvořák leg., L. Dvořák det. et coll.

Moravia centr.: Macošská stráň (6666), 11.–18.VIII.2008, 1 ♀, žluté misky; 2.–9.IX.2008, 1 ♀, žluté misky, vše J. Niedobová leg., P. Bogusch det. et coll.

Moravia mer., Bratčice (6965), pískovna, 13.VII.2010, 1 ♀; 29.V.2011, 2 ♂♂; 15.VI.2011, 3 ♀♀, vše P. Bogusch leg., det. et coll. Pouzdřany (7065), NPR Pouzdřanská step, 24.VI.2005, 1 ♂, P. Bogusch leg., J. Straka det., coll. L. Dvořák. Bzenec-Přívoz (7069), nová pískovna směrem na Moravský Písek, 4.VII.2002, 1 ♂, D. Vepřek leg., det. et coll. NP Podjív, Šobes (7161), 12.VII.2010, 4 ♂♂, 1 ♀, P. Bogusch leg., det. et coll. CHKO Bílé Karpaty, Žerotín (7169), PP Žerotín, 13.VI.2000, 1 ♂, D. Vepřek leg., det. et coll. Lednice (7266), nádraží, 12.VII.2010, 1 ♀, P. Bogusch leg., det. et coll.

DISKUZE A ZÁVĚR

Jak je vidět z přehledu všech recentních nálezů z České republiky, které uvádím výše, *Leptochilus regulus* je bezesporu vzácným příslušníkem naší fauny, který je jen sporadicky nalézán na některých lokalitách v nejteplejších oblastech jižní Moravy (Obr. 2). Zde předkládaný první nález z Čech, konkrétně z Prahy-Tróje, naznačuje, že by se tento druh mohl objevit

Obr. 2. Současné rozšíření *Leptochilus regulus* v České republice.

Fig. 2. Present distribution of *Leptochilus regulus* in the Czech Republic.

i v jiných teplých oblastech Čech. Vzácnost *L. regulus* ve střední Evropě dokládá i fakt, že z Německa byl poprvé (a současně naposledy) publikován teprve před 15 lety z Bavorska (SCHMID-EGGER 1996). V posledním checklistu pro celé Německo je uváděn stále jen z Bavorska (OEHLKE 2001), žádné novější údaje se mi nepodařilo zjistit. Z celého Rakouska, které je velmi důkladně probádáno díky aktivitám J. Gusenleitnera, je *L. regulus* publikován ze čtyř spolkových zemí: Burgundsko, Korutany, Dolní Rakousko a Štýrsko (GUSENLEITNER 2008) a teprve v posledních letech byl nalezen také v Horních Rakousech, konkrétně v okolí Lince (J. Gusenleitner, os. sdělení). Ze Slovenska nejsou známy žádné recentní nálezy (V. Smetana, os. sdělení).

Poděkování. Za poskytnutí nepublikovaných údajů z Moravy děkuji P. Boguschovi (Univerzita Hradec Králové) a D. Vepřekovi (Přerov). Zvláštní poděkování patří J. Dvořákovi (Praha-Hrnčíře) za poskytnutí exempláře z Tróje a také jeho fotografie.

LITERATURA

- DVOŘÁK L., BOGUSCH P., MALENOVSKÝ I., BEZDĚČKA P., BEZDĚČKOVÁ K., HOLÝ K., LIŠKA P., MACEK J., ROLLER L., ŘÍHA M., SMETANA V., STRAKA J. & ŠIMA P. 2008: Hymenoptera of Hády Hill, near the city of Brno (Czech Republic), collected during the Third Czech-Slovak Hymenoptera meeting. – Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno), 93: 53–92.
- GUSENLEITNER J. 1993: Bestimmungstabellen mittel- und südeuropäischer Eumeniden (Vespoidea, Hymenoptera). Teil 1: Die Gattung *Leptochilus* Saussure 1852. – Linzer Biologische Beiträge, 25: 745–769.
- GUSENLEITNER J. 2008: Vespidae (Insecta: Hymenoptera), pp. 31–40. – Checklisten der Fauna Österreichs, No. 3 SCHUSTER R. (ed.), Biosystematics and Ecology Series 24, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Austrian Academy of Sciences Press, Wien, 40 pp.
- OEHLKE J. 2001: Vespidae, pp. 129–133. – In: DATHE H.H., TAEGER A. & BLANK S.M. (eds): Verzeichnis der Hautflüger Deutschlands (Entomofauna Germanica 4). Entomologische Nachrichten und Berichte (Dresden), Beiheft 7, 1–178.
- SCHMID-EGGER C. 1996: Neue oder bemerkenswerte südwestdeutsche Stechimmenfunde. – BembiX, 7: 18–21.
- STRAKA J. 2005: Vespoidea (vosy), pp. 387–391. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. AOPK ČR, Praha, 760 pp.
- VECHT J. VAN DER & FISCHER F.C.J. 1972: Hymenopterorum Catalogus, 8. Palaearctic Eumenidae. – Dr. W. Junk N.V., 's-Gravenhage, 200 pp.